

Barbara Burchard

Zagaje Stradowskie, st. 6, gm.
Czarnocin, woj. kieleckie, AZP 95-61/-

Informator Archeologiczny : badania 31, 59-60

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ny humus leśny o miąższości 5-10 cm, wypełniający także różnego rodzaju zagłębienia (do 20 cm) w płaszczu kurhanu — być może po korzeniach. Pod nią zalegała żółtordzawa, eluwialna warstwa „b” o niejednakowej miąższości (od 20 do 40 cm), poniżej której znajdowała się warstwa „c” — iluwialna, barwy szarej, o miąższości do 50 cm. Przykrywała ona kolejną warstwę „d” — eluwialną koloru szarego, o nierównomiernej miąższości (od 10 do 30 cm), zalegającą bezpośrednio na żółtawym calcu, który stanowił najprawdopodobniej odmianę spiaszczonego lessu. W centralnej partii kurhanu, najpewniej pośrodku jego pierwotnego obwodu, znajdowała się jama grobowa, w rzucie poziomym owalna, zorientowana po osi północny wschód-południowy zachód, o rozmiarach na poziomie calca 260 x 110 cm, zaś przy dnie 200 x 90 cm. Jama była więc w swej dolnej partii nie tylko zwężona, ale przede wszystkim wyraźnie skrócona od strony południowo-zachodniej, równocześnie u góry istniał jakby niski stopień. Dno jej było płaskie, zagłębione w calec do 50 cm. Wypełnisko jamy stanowiła ziemia barwy jasnopopielatej. Krawędź wypełniska miała zabarwienie jasnopomarańczowe, tworzące obwódkę szerokości 10 cm. Na dnie, mniej więcej pośrodku obwodu jamy, leżał zgnieciony pucharzek moździeżowaty, ornamentowany na całej powierzchni poziomymi pasmami ukośnych naprzemianlegle kresek, które tworzyły motyw luźnej jodełki. Po wschodniej stronie pucharka znajdowały się: toporek kamienny o romboidalnym kształcie, duży wiór krzemienisty i 3 inne artefakty z tego samego surowca. Bezpośrednio nad wypełniskiem jamy grobowej ziemia w nasypie kurhanu tworzyła kopczyk. Poza obrębem jamy grobowej, pod nasypem kurhanu (od głębokości 85 do 110 cm), natrafiono na liczne węgle drzewne, w tym także spalone fragmenty belek. Na głębokości 115 cm od wierzchołka kurhanu zarysował się rowek o niezbyt regularnym przebiegu, opasujący przestrzeń o średnicy 2-3 m. W materiale znalezionym w różnych częściach nasypu kurhanu (poza kopczykiem nad jamą grobową) zdecydowanie przeważały drobne fragmenty ceramiki. Wystąpiło także kilka artefaktów krzemienistych. Kurhan można łączyć z ludnością pochodzącą z obszaru górnego Dniestru, prawego dorzecza Sanu i dorzecza górnego Bugu. Obiekt został zrekonstruowany, wykonano też analizy węgla 14C w laboratorium Instytutu Fizyki Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Towarzystwie Przyjaciół Nauk w Przemyślu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Roczniku Przemyskim”, t. 34, 1999, z. 3 – „Archeologia”.

Badania będą kontynuowane.

Wyskoć, st. 2, gm. Kościan, woj. leszczyńskie - patrz: wczesna epoka żelaza

ZAGAJE STRADOWSKIE, st. 6, gm. Czarnocin, woj. kieleckie, AZP 95-61/-

- osada kultury lendzielskiej (neolit)
- grób kultury pucharów lejkowatych (neolit)

Badania konserwatorsko-weryfikacyjne, przeprowadzone w dniach od 4 do 30 sierpnia i od 6 do 11 października przez mgr Barbarę Burchard (Instytut Archeologii i Etnologii PAN Oddział w Krakowie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 200 m².

W trakcie badań wykopaliskowych prowadzonych w latach 1991-1996 na Mogile Stradowskiej (st. 1 w Zagaju Stradowskim) uzyskano informację o przypadkowych odkryciach dwóch grobów kultury pucharów lejkowatych na polach położonych na północ od zabudowań wsi, w odległości około 700 m w kierunku północnym od Mogiły Stradowskiej. Według relacji odkrywców, groby były obudowane kamieniami z lokalnej skały wapiennej, wyposażone w pojedyncze naczynia-kubki z uchami typu *ansa lunata*. Sygnalizowano również, że kamienie są wyorywane, co było powodem poszukiwania dalszych grobów.

W 1997 r. otwarto wykop o wymiarach 40 x 5 m, w którym jednak nie natrafiono na groby. Natomiast w obiektach będących zapewne naturalnymi zagłębieniami znaleziono około 200 fragmentów różnych skał pochodzenia morenowego, niewątpliwie przetransportowanych przez człowieka. Część fragmentów miała charakter odłupków bądź form przygotowanych do dalszej obróbki w celu wykonania narzędzi. Większość posiadała ślady ostrokrawędzistych odbić. Wydaje się, że natrafiono na ślady wytwórczości kamieniarskiej, trudnej do scharakteryzowania z powodu braku materiałów porównaw-

czych (dotyczy to w ogóle eksploatacji kamieni pochodzenia morenowego w celach produkcyjnych). Trudno też sklasyfikować chronologicznie te materiały — bardzo nieliczne fragmenty ceramiki kultury lendzielskiej przy braku jakichkolwiek innych nie upoważniają do zaliczenia ich do tej kultury.

Za istotne osiągnięcie badawcze w sezonie 1997 uznać należy zlokalizowanie i powtórne odkopanie grobu oznaczonego nr 5, amatorsko wyeksplorowanego przez właściciela pola. Zarys dna jamy grobowej na głębokości około 35 cm miał kształt prostokątny, osią długą zorientowany był w kierunku północ-południe. W zasypisku znajdował się fragment ludzkiej kości długiej oraz liczne fragmenty skały wapiennej.

Materiały przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN Oddział w Krakowie, dokumentacja w PSOZ w Kielcach.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach Archeologicznych”.

Badania nie będą kontynuowane.

Zagórzycy, st. 4, gm. Kazimierza Wielka, woj. kieleckie – patrz: środkowa i późna epoka brązu

Ząbie, st. 10, gm. Olsztynek, woj. olsztyńskie - patrz: wczesna epoka żelaza

ŻUŁAWKA MAŁA, st. 1, gm. Wyrzysk, woj. pilskie, AZP 37-31/80

- osada kultury ceramiki wstęgowej rytej (neolit)
- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada kultury amfor kulistych (neolit)
- drewniane konstrukcje przeprowowe kultury amfor kulistych (neolit, 3000-2600 p.n.e.)
- ślady osadnictwa kultury ceramiki sznurowej (wczesna epoka brązu)
- ślady osadnictwa kultury łużyckiej (środkowa i późna epoka brązu)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Magdalenę Suchorską-Rolę i mgr. Jarosława Rolę. Finansowane przez Komitet Badań Naukowych (projekt badawczy nr 1 HO1G 056 08) i PSOZ. Szósty sezon badań. Przebadano powierzchnię 100 m².

Kontynuowano badania z 1996 r., poszerzając wykopy w kierunku zachodnim. Zarejestrowano warstwę kulturową wypływającą się w kierunku zachodnim, z licznymi fragmentami ceramiki kultury amfor kulistych fazy klasycznej, materiałem krzemiennym i kośćmi zwierząt. Z tą fazą osadniczą wiążą się obiekty głównie posłupowe, wskazujące prawdopodobnie na kilkufazową aktywność budowlaną. W spągu warstwy kulturowej zarejestrowano materiał ceramiczny i nieliczny krzemienny kultury ceramiki wstęgowej rytej (późna faza rozwojowa, styl żelazowski). Z aktywnością osadniczą ludności tej kultury wiąże się przebadana w tym sezonie glinianka. Jako domieszka bez bliżej określonego kontekstu wystąpił nieliczny materiał ceramiczny kultury ceramiki sznurowej fazy klasycznej i kultury łużyckiej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Pile.

Badania będą kontynuowane.